

PROF.: JOAN B. CULLA I CLARÀ
Dr. en Geografia i Història,
UB, 1985.

DEPARTAMENT D'HISTÒRIA
MODERNA I CONTEMPORÀNIA

TREBALLS DE RECERCA O DE SÍNTESI SIGNIFICATIUS:

1. *El catalanisme d'esquerra (1928-1936)*. Barcelona, Curial, 1977.
2. *Les eleccions generals a Catalunya, de 1901 a 1923*. Barcelona, Fundació Jaume Bofill, 1983. En col·laboració amb Albert BALCELLS i Conxita MIR.
3. *El Republicanisme lerrouxista a Catalunya (1901-1923)*. Barcelona, Curial, 1986.

TEMARI

1. *De la desfeta política a la represa econòmica: panoràmica de la Catalunya del segle XVIII:*
La Nova Planta i la instauració del centralisme borbònic. La situació de la llengua i la cultura. El creixement demogràfic i la intensificació de la producció agrària. Desenvolupament comercial i inicis de la revolució industrial al Principat.
2. *La crisi de l'Antic Règim:*
Catalunya i la Revolució Francesa. Tensions socials i crisi de subsistències. Les guerres amb Anglaterra i l'ensulsiada de la monarquia borbònica. La Guerra del Francès i l'annexió de Catalunya a l'imperi napoleònic. Els catalans a les Corts de Cadis.
3. *Absolutisme i liberalisme:*
Les catastròfiques conseqüències de la guerra i la lenta recuperació econòmica. Els avatars polítics del regnat de Ferran VII. Els posicionaments socials: del liberalisme burgès al realisme camperol.
4. *L'arrencada de la revolució burgesa:*
Les bases materials: empena demogràfica, transformacions agràries i embranzida industrial. Les tensions socio-polítiques: la revolució de 1835, la primera guerra carlina, l'època de les bullangues*.
5. *La Catalunya isabelina:*
L'expandiment industrial i les seves conseqüències socials: el món burgès i el món proletari. La feblesa política: el centralisme dels moderats, la Guerra dels Matiners, el bienni progressista. La lenta configuració del sentiment diferencial.
6. *El sexenni revolucionari:*
Catalunya, motor del canvi. L'eclosió federalista i la Primera República. El carlisme i la tercera guerra. Primera Internacional i anarco-sindicalisme. Els primers grups catalanistes.
7. *La Restauració:*
L'evolució econòmica: de la febre d'or a la crisi de fi de segle. La superestructura política: caciquisme, tupinades i partits dinàstics. El moviment obrer entre la clandestinitat, el terrorisme i la desorganització. La maduració ideològica del catalanisme. L'impacte de la desfeta colonial.

8. *Del naixement del catalanisme polític a la Setmana Tràgica:* Els fonaments demogràfics i econòmics del noucentisme. La formació de la Lliga Regionalista. Els orígens del terruonisme i les bases del seu èxit. La Solidaritat Catalana. L'aparició de Solidaritat Obrera. Panorama socio-polític de la Barcelona de 1909. La Setmana Tràgica: els fets i les conseqüències.
9. *La consolidació del catalanisme i l'ascens del moviment obrer:* Creació i fracàs de la UFNR. Les frustracions del catalanisme d'esquerra. La lenta davallada del republicanisme radical. La consolidació del predomini regionalista i l'assoliment de la Mancomunitat. De la fundació de la CNT a la primera Guerra Mundial.
10. *El fracàs de la Lliga i l'esclat de la guerra de classes:* L'impacte econòmic de la Gran Guerra a Catalunya. L'Assemblea de parlamentaris de 1917 i la incorporació de la Lliga a les oligarquies centralistes. La campanya autonomista de 1918. La CNT, de la vaga general d'agost a la vaga de la Canadenca. La generalització de la violència social: pistolisme i repressió. La diversificació del catalanisme.
11. *La dictadura de Primo de Rivera i Catalunya:* Arrels catalanes del cop d'estat. L'actitud del règim envers Catalunya. La rèplica de les forces polítiques catalanes: de la inhibició a l'activisme. El moviment obrer sota la Dictadura.
12. *La configuració d'un nou equilibri socio-polític:* El compromís de la Lliga amb la Monarquia. La reorganització de l'espai republicà-catalanista i les relacions amb el republicanisme espanyol. La formació d'Esquerra Republicana. Les eleccions d'abril i l'adveniment de la República.
13. *La República: El període constituent:* De la República Catalana a la Generalitat provisional. El sistema de partits a la Catalunya republicana. L'Estatut de Núria. El debat parlamentari i l'aprovació de l'Estatut de 1932.
14. *La Catalunya autònoma (1932-1934): Problemes i realitzacions:* Configuració política de la Generalitat estatutària en la breu etapa de normalitat: el Parlament, els presidents, els governs, les crisis. La depressió econòmica i els seus efectes socials. L'evolució interna de la CNT: trentistes i faistes. Les relacions CNT-Govern català: de la cordialitat a l'insurreccionalisme. Les organitzacions obreres menors (USC, BOC, etc.). El problema rabassaire.
15. *Del sis d'octubre a la rebel·lió militar:* La "crisi de 1934". Els fets d'octubre: desenvolupament i significació. La suspensió de l'Estatut i la repressió. La "Generalitat governativa". El Front d'Esquerres i les tendències unitàries dins el moviment obrer. Les eleccions del febrer de 1936 i el restabliment de l'autonomia. L'"oasi català".
16. *Catalunya en la guerra civil:* El dinou de juliol al Principat. El poder real i el poder legal: Comitè de Milícies Antifeixistes i Generalitat. La creació del PSUC i el seu paper socio-polític immediat. La reraguarda republicana. L'autonomia de guerra. La nova organització econòmica i social. La difícil reunificació de poders: els Fets de Maig. La restricció de l'autonomia i la desfeta militar.
17. *Catalunya sota el primer franquisme:* L'ocupació militar i les diverses formes de la repressió. La implantació del règim franquista a Catalunya: vida política oficial i actituds socials davant la Dictadura. Economia i condicions de vida. El fracàs de l'oposició tradicional.

18. *Creixement econòmic, transformacions socials i esgotament de la Dictadura:* L'economia catalana, del Pla d'estabilització als Plans de Desenvolupament. Una demografia dominada per la immigració. Els canvis de la vida quotidiana. Renovació i extensió de les forces oposidores: moviments obrers, estudiants, Església, partits. El règim, de la plenitud a l'esgotament.

BIBLIOGRAFIA RECOMANADA:

- AA.DD.: *Història de Catalunya*. Vol. 4, 5 i 6. Barcelona, Salvat, 1978.
- ARDIT, Manuel, BALCELLS, Albert i SALES, Núria: *Història dels Països Catalans (de 1714 a 1875)*. Barcelona, Edhasa, 1980.
- BALCELLS, Albert: *Cataluña contemporánea*. Madrid, Siglo XIX, 1974-77. 2 vol.
- BALCELLS, Albert: *Historia contemporánea de Cataluña*. Barcelona, Edhasa, 1983.
- FONTANA, Josep: *La fi de l'Antic Règim i la industrialització (1787-1868)*. Barcelona, Edicions 62, 1988.
- REGLÀ, Joan (dir.): *Història de Catalunya*. II. Barcelona, Aedos, 1973. 2 vol.
- RIQUER, Borja de, i CULLA, Joan B.: *El franquisme i la transició democràtica (1939-1988)*. Barcelona, Edicions 62, 1989.
- SOBREQUÈS, Jaume (dir.): *Història de Catalunya* (vol. X a XIII). Bilbao, La Gran Enciclopedia Vasca, 1981-83.
- TERMES, Josep: *De la Revolució de Setembre a la fi de la Guerra Civil (1868-1939)*. Barcelona, Edicions 62, 1989.
- VICENS VIVES, Jaume i LLORENS, Monserrat: *Industrials i polítics*. Barcelona, Teide, 1980.
- VILAR, Pierre (dir.): *Història de Catalunya*. Barcelona, Edicions 62, 1987. Vol. V, VI i VII. (en curs de publicació).

AVALUACIÓ

Els dos elements bàsics d'avaluació del curs, ambdós obligatoris, seran: a) Un treball monogràfic de recerca sobre un punt concret de l'assignatura el tema del qual haurà d'ésser discutit amb el professor i decidit abans d'acabar el primer trimestre i entregat a la fi del mes d'abril. b) Una o diverses proves escrites i individuals, a realitzar al llarg del curs o bé al final.